

„Alteregókba bújok bele...”

Nagy Abonyi Dávid – Davie performance- és képzőművésszel Ferencz Fehér Dorottya beszélgetett

– *Annak ellenére, hogy tizenkilenc éves vagy, a kortárs vajdasági magyar művészeti térben már-már jelenséggé nőtted ki magad. A témaválasztásaidat is egyre céltudatosabban alakítod, és több művészeti ágban is alkotsz egyszerre: írsz, fotózol, színészkedsz, performance-okat és installációkat is készítesz, és nem utolsósorban végzős gimnazista vagy.*

2016-ban, tizenhét évesen tartottad az első kiállításodat Zentán: so-kan azt mondták rólad, hogy bátor vagy, én is így gondoltam, de fogalmazunk úgy, hogy az átlaghoz képest korán indultál. Úgy tudom, már egészen kicsi korod óta érdeklődsz a művészetek iránt.

– Magyarokanizsán a nagyszüleim hálósobájában öt-hat éves koromban találtam egy tükrös sminkasztalt. Azzal teltek azok a vasárnapok, hogy a hálósoba sminkasztalánál megismertem önmagam: kinyitottam a fiókjait, régi ruhákat és rongyokat találtam, és általuk alakultam át különböző emberekké, olyanokká, akiket a tévében láttam, akik érdekesek voltak számomra. Ha a tatámmal cirkuszba vagy színdarabra mentünk, a tükör előtt reprodukáltam a látottakat az említett ruhákkal. Ez valamilyen tudatos-tudatalatti, naiv gyermekkor volt. Ha őszinte akarok lenni, akkor azt mondanám, hogy a mai napig pontosan ezt csinálom: alteregókba bújok bele. Igen, van Davie, aki állandóvá nőtte ki magát és folytonosan működik, de mellette számos más személyiség van jelen az életemben, és az ő bőrükbe is bele-belebújok. Így fejezem ki azt, amit érzek, vagy ami vagyok.

– *A veled készült interjúk visszatérő eleme egy digitális fényképezőkép, amely nagy szerepet játszott a művészethez való viszonyod alakulásában.*

– Hetedik-es-nyolcadikos koromban vettem kezembe a család digitális fényképezőgépét, és kezdetben az otthoni dekorációkat fotóz-

tam vele. Amikor rájöttem arra, hogy ezzel ki akarok fejezni valamit, akkor elkezdtem a barátaimat, barátnőimet fotózni, és tartalmat próbáltam megjeleníteni a fotók mögött. Legyen üzenet, legyen tartalom – nekem az a legfontosabb, hogy ne csak egy képet lássunk, hanem legyen mögötte valami, legyen valami ismeretlen a nézőnek, amit ő fejt meg a saját gondolatai által. A sminkasztal és a digitális fényképezőgép között van egy nagyon zűrös időszak. A kamaszkorba belépve egyre több olyan problémával szembesültem, amiket nem tudtam megoldani, kezelni. Ötödikes voltam, amikor áldozattá váltam. Az iskolában bántalmaztak, valószínűleg érezték azt, hogy valamiben más vagyok, másként viselkedek, nem illek bele az elvárt képbe, nem megyek focizni, hanem csak vagyok, elvagyok egy kis ligetben. Ez eléggé durván elfajult. Nagyon gyorsan egyedül maradtam az iskolában, és semmibe sem tudtam kapaszkodni. Elveszítettem a sminkasztalt, elveszítettem azt a naivitást, ami azelőtt megvolt. Volt egy fényképezőgép, de azt akkor még nem tudtam mentőököként használni. 2015-ben, egy horvátországi nyaralás során egy művészeti fesztivál zajlott az utcákon, performance-ok, kiállítások, installációk, és ezek teljesen elbűvöltek. Ott jöttem rá, hogy valami nincs rendben, mert nekem is itt van valahol a helyem, valami hasonlót kellene nekem is csinálni, mert elveszítettem azt, aki vagyok.

– *Erre tizenöt évesen ilyen tudatosan rájöttél?*

– Itt volt egy nagyon fontos pont, egy nagy törésvonal. A művészeti fesztivál záróestjén ültem a tenger mellett a sziklákon, miközben a hullámok csapkodtak. Romantikus pillanat volt, bár korántsem szép. Sok olyan dolog tört a felszínre, ami eddig nem talált utat magának, mert lenyeltem a problémáimat, és nem beszéltem róluk. Az volt az a pont, amikor eldöntöttem, hogy én is azt fogom csinálni, amit a horvátországi fesztiválon fellépő művészek tesznek. Akkor neveztem el magamat Davie-nek, ezt a nevet egyébként egy levelezőtársamtól kaptam. Horvátországból hazaérve kezdtem szervezni a kiállításomat Zentán, ez ősszel történt, és január elejére beért a tárlat. Ott már Davie-ként jelentem meg, sehol sem írtam le Nagy Abonyi Dávidot, eldöntöttem, hogy innentől kezdve minden más lesz. Meghatározó pillanat volt, ahogy ott álltam a mikrofonnál és a szemtanúja voltam annak, hogy körülbelül százharminc ember kíváncsi arra, hogy ki ez a Davie, és mi fog történni ezen a kiállításon. Az egyhetes kiállítás elég nagy sikerrel ment tovább, én pedig örültem annak, hogy ez a Davie-dolog elkezdett működni.

– *Davie az állandó alteregó. Mit tettél annak érdekében, hogy Davie-ként állj ki az emberek elé? Milyen módon és mennyire konstruáltad meg őt?*

– Davie egy tiszta dologként született meg 2015-ben, de ő korábban már létezett a sminkasztalnál. Úgy tekintek rá, mint aki mindig bennem élt: két lélekkel éltem és nagyon gyakran most is ebben a kettősségben élek. Van egy olyan része a történetnek, amit nehezen lehet megmagyarázni. Nem tudom, honnan volt annyi erőm és bátorságom, hogy létre tudjam hozni és el tudjak indulni ezen az úton. Visszatekintve erre a két évvel ezelőtti indulásra, nem tudom, honnan kapartam elő ezt az egészet. Rengeteg ambíció, legfőképp pedig bátorság kellett hozzá, hogy végre azzá váljak, aki mindig is lenni akartam, de megfosztottak tőle. Davie talán azért van, mert Dávid nem tudta volna megélni, kifejezni azokat a dolgokat, amiket Davie ma is tesz. Így könnyebb volt egy új személyiséget, „új életet” kezdeni egy másik névvel.

– *A mindennapjaidban mennyire jelenik meg ez a kettősség a szülők, az iskola, a barátok viszonylatában? Hogyan funkcionálsz a hétköznapokban Dávidként és Davie-ként?*

– Mondhatnám azt, hogy már csak Davie van, de ott az iskola, az a város, azok az emberek, akik elnyomtak. Még ma is sokszor megszólásnak, verbális erőszaknak, atrocitásoknak vagyok kitéve az utcán. Davie Horvátországban tud teljes értékűen működni, az teljesen más közeg, ott tudok igazán önmagam lenni. Abban viszont biztos vagyok, hogyha felvesznek az egyetemre, akkor ez a kettősség egybe tud majd forrni, és Davie-ként tudom majd továbbvinni.

– *Miért Horvátország? A lokáció, a kevésbé ismertség, vagy a közeg miatt?*

– A közeg és a nyitottság miatt is, ott nagyobb az egyenjogúság. Úgy érzem, ott nem probléma, ha az ember úgy megy ki az utcára, hogy nem átlagosan van felöltözve, hogy valamik az arcára vannak ragasztva, hogy színes ruhákat hord, esetleg félig nő, félig férfi. Elfogadóbb közösségnek érzem. Persze ott is vannak egyesek, akik nem nézik ezt jó szemmel, de érezhetően más közeg.

– *Térjünk vissza a kiállításokhoz: tavaly januárban Zentán volt a Pucérlélek című kiállításod, ami bizonyos szempontból tablójelleggel bírt. Egyrészt az érdeklődésed különböző szegmensei is megnyilvánultak mind a tematika, mind a megjelenítés szempontjából, emellett a nézőknek be-*

pillantást engedte a legintimebb belső világodba. Miért érezted szükségét ennek az egyúttal feltárulkozó, egyúttal pedig mély autoviviszekciónak, ön-élveboncolásnak?

– A *Pucérlélek*ben már nagyon érezhető volt, hogy ez egy második, sikeres és elfogadott év teljesítménye. Úgy gondoltam, lépünk egyet, adagoljuk az embereknek azt, amit közölni akarok. Nem a szépségre törekszem, nem a szép dolgokat akarom megmutatni, hanem a valóságot – elég keményen és nagyon őszintén. Abban a kiállításban a gátlásokkal foglalkoztam, azokkal a dolgokkal, amik gátolnak minket abban, hogy azok legyünk, amik vagyunk. Dávidként is sokszor szembesültem ezzel, a saját bőrömön tapasztaltam. Három tematikából épült fel az egész: az érzelmekből, Davie és Dávid viszonyából, valamint a szexuális gátlásokból. Középen kapott helyet a sminkasztal installációja, és a megnyitó performance-át se felejtjük el, amelyen beljebb invitáltam a közönséget ebbe a világba.

– A gátlások valamilyen módon kapcsolódnak a tabu fogalmához, te pedig egyre célzottabban igyekszel olyan témákra figyelmet irányítani, mint a gyermekek bántalmazása vagy az abúzus. A Játék-Szer című installációdban lényegében metaforikusan, egyúttal ettől a metaforától elszakadva konkretizáltál, különösképpen az előző installációdhoz képest: az erőszak és a szexualitás tematizálását hangsúlyosnak éreztem ebben az alkotásban. Ezek pedig nem tartoznak a te generációd átlagos beszédtemái közé – megkockáztatom, hogy ilyen dolgokkal nyíltan nem is foglalkoznak, és a legtöbben csak utólag jönnek rá, hogy áldozatokká váltak. Hogyan jött létre a Játék-Szer, esetleg valamilyen saját élményből sejlett fel?

– Amikor elkezdtem Davie-vel dolgozni, tudtam, hogy ha nem is az első éveimben, de valamikor mindenképp szeretném felhívni a figyelmet olyan dolgokra, amelyekről nem beszélünk. Nemcsak az én korosztályom, hanem a felnőttek sem nagyon hozzák ezeket a témákat szóba. Ez kicsit hasonló a *Pucérlélek*hez: a gátlásokról sem igazán beszélünk, a szexuális bántalmazásokról pedig végképp nem. Utóbbi ebben a kiállításban a gyermekekre éleztem ki. Mindig is szívügyem volt és most is az, hogy olyan dolgokkal foglalkozzam, amiket fontosnak tartok, amikre fel szeretném hívni a figyelmet. Ezt egyfajta adok-kapok módszerrel szeretném az emberek felé közvetíteni: vannak ilyen dolgok az életben. A *Játék-Szer* kiállítás elég nehezen indult el, és nem gondoltam, hogy ekkora sikere lesz – megmozgatta a várost, ugyanis egy játékbaba-gyűjtéssel kezdődött a projekt. A kiállítás és az installáció Barbie-babákból és egyszerű babákból épült fel.

Nem hittem, hogy össze tudunk gyűjteni körülbelül százötven babát, ez óriási mennyiség. Ezek az emberek odaadták a játék babákat, tudván, hogy milyen célra lesznek felhasználva. A megnyitón nem voltunk sokan, így elég intim légkör alakult ki. Az alatt az egy hét alatt, amíg látogatni lehetett a kiállítást, rengeteg olyan ember nézte meg és beszélgetett velem, aki áldozata vagy közvetett szemtanúja volt ilyen eseteknek. Egy kórházban dolgozó nő mesélt nekem például arról, hogy egyszer behoztak hozzájuk egy csecsemőt, akit súlyosan megverték, az apuka borzalmas dolgokat művelt vele. Ezek a jelenségek mindenhol ott vannak, minden városban, sok ilyen történetet hallottam az egy hét alatt.

– *Ez azt is jelenti, hogy ezek az emberek kérdés nélkül nyíltak meg előtted?*

– Igen, elértem azt, amit akartam. Úgy gondolom, hogy átéreztek ennek az egésznek a hatását, esetleg a kiállítás felépítése megindított bennük valami olyan gondolatiságot, amelynek az eredményeképp beszéltek ezekről a dolgokról.

– *És a kiállítási anyag kapcsolódik a #metoo-kampányhoz? Szerettél-e volna erre reflektálni, vagy mindettől független volt a koncepciód?*

– Ettől független volt, és abban sem vagyok biztos, hogy akkor volt-e már, illetve mennyire volt nyilvános ez a kampány – tudom, hogy a tavalyi év végén rengeteg ismert ember megnyílt, ám én akkor még nem hallottam erről a kezdeményezésről.

– *Témaválasztásaid felfoghatóak-e tudatos provokációnak? Vannak-e olyan művészi példaképeid, akiknek a (provokatori) tevékenysége a szemed előtt lebeg?*

– *A Játék-Szerrel nem akartam provokálni, bár a kiállítás felépítése alkalmas lett volna rá. Az alkotásaimnak és a performance-aimnak egy bizonyos oldala valóban eléggé provokatív. Sok olyan idolom van, akik szintén ezt a vonalat képviselik a művészetükben. A legfontosabb és az első, akit említenék, Marina Abramović performance-művész, illetve ide sorolnám Lady Gagát is. Ő is megszólal, erősen kampányol, sok motivációs beszédet tart. Ezekben van tartalom és provokáció is. Szerintem ez a kettő így együtt teljesen elfogadható és normális.*

– *Munkáidban a performance szerves egészként van jelen. Az első ilyen esemény kulcstárgya, amelyet később is megtartottál, a piros fonal volt, és ehhez egy novellaciklus is kötődik. Ez a vezérmotívum számom-*

ra Chiharu Shiota Emlékeső című, 2016-os magyarországi installációjához kapcsolható: a több ezer méternyi vérvörös fonalra asszociáltam róla. A tavalyi horvátországi fesztiválfellépésről – ez az Arterije Fesztivál volt – többször is azt nyilatkoztad, hogy ez áttörést hozott a számodra. Milyen úton fonódik össze a Tértelen tér, a hat órán át tartó horvátországi Kiss és a legújabb Purple?

– A *Tértelen tér* című novellám indította be ezt a vonalat. Ott jelent meg először a fonal, amit a kapcsolat, a törődés szimbólumaként használtam. A novellában különböző módokon játszottam a fonnal – volt, hogy szorosabb, volt, hogy lazább volt, ami az én esetemben a művész és a múzsa, a művész és a szerelme közötti vívódást mutatja be. Ez kapott helyet a *Tértelen tér* című kiállításomon egy installációban, amit két próbababával csináltam meg. Nagyon sok fotómon is megjelent eszközként, szimbólumként a fonal. Nem tudtam elszakadni tőle, folyamatosan írtam róla, a *Pucérlélek*ben is volt fonal – nem dominált, de ott volt a sminkasztalnál, játszottam is vele. A fonal rejtve, de mindenhol ott van. Ezután jött a *Kiss*, ami teljesen megváltoztatott mindent bennem, a performance-aim világában, de magának a fonalnak a létében is. Ott a fonal már nem piros volt, hanem rózsaszín és fehér, emellett beledöfködtem egy festékesakváriumba is. A hatórás performance alatt minden megváltozott bennem: pozitív élmény volt, onnantól kezdve változtak meg a munkáim mentális állapotai. Hatással volt rám az, hogy Horvátországban milyen művészek között vagyok, milyen közönség előtt adom elő magam, és az a komoly üzenetű munka is, amit ott csináltam. A következő februárban jött a *Purple – A one night performance*. Félttem is előtte, hogy talán jobban kell majd teljesítenem, mint Horvátországban, de ez abszolút nem volt így. A *Purple* és a *Kiss* performance-ok rengeteg dologban különböztek, de közös pontok is voltak bennük, hasonló volt a témájuk. Ezek műszaközpontú dolgok, nagyon gyakran a műzsáimmal dolgozom. Van egy műzsai világom, ahol négy múzsa van meg egy műzsatemetőm is, ahol néha-néha feltámad közülük valaki. Harmincéves koromra ebből tervezek egy retrospektív kiállítást is. Szerintem az egy nagyon komoly dolog lesz az életemben.

– *Érzelmileg, fizikailag milyen megterhelést jelent neked egy-egy performance? Hiszen az áttöréshez, amit már említettél, el kellett érned egy bizonyos katarzist.*

– A horvátországi performance előtt nagy technikai problémáink voltak, de pillanatok alatt megoldódtak, így lényegében belöktem

magam a performance-ba, és nem volt időm átszellemülni. Általában meg szoktam magamnak adni azt az időt, hogy elérjem a helyes mentális állapotot. Az első tizenöt perc volt az átszellemülés ideje, ezalatt nem is szerettem volna nagy dolgot csinálni, volt elég időm beelenedülni. Fél óra elteltével teljesen kizártam a közönséget. Persze nyitva volt a lelkem kapuja feléjük, mert úgy nem lehet performance-ot előadni, hogy a közönség ne lenne a tudatodban, mély kommunikáció zajlik a performer és a közönség között. Azután voltak olyan pillanatok, amikor megfeledkeztem arról, mit is csinálok, automatikusan jöttek a cselekvések. Egy füves területen adtam elő a performance-om, és nem vettem észre, hogy beletenyereztem egy kutyaurülékbe. Csak a végén éreztem, hogy valami bűzlik. Ez a meditatív állapot eljuttat ahhoz, hogy sikeresen kommunikáljak a közönséggel.

– *És nyilván önmagaddal is, hogy ez az átértékelődés, átlényegülés megtörténhessen.*

– Igen. Mindig úgy csinálok ezeket az előadásokat, hogy valamit feldolgozok bennük. És sokszor megértem a problémáimat, választ kapok a kérdéseimre, és megindul egy gyógyulási folyamat is.

– *Mennyire jelent számodra előzményt, példaképet, kapcsolódási pontot az egyetemes vajdasági, a vajdasági magyar vagy az ex-yu performance-hagyomány?*

– Hirtelen csak Marina Abramovićot tudnám felhozni. Horvátországban több inspiráló művész is megismertem, de ő volt az, akinek az életét végigkövettem – az érettségi dolgozatomat is róla írtam. Fontos számomra, hogy ő is onnan jön, ahonnan én, és megfelelő akaratereővel, gondolkodással, hozzáállással el tudott jutni a világ minden pontjára, és hetvenkét évesen is ugyanezt csinálja. Itt van valami kis titok, egy fonál, ami megragadható, amivel magamat vezethetem.

– *Szemtelenül fiatal vagy. Ahogy mondtad, az egyetemi felvételi nagyban befolyásolja majd a jövődet, de mégis azt kérdezem, hogy mi volna az az emberi-művészeti program, amit hosszú távon szeretnél megvalósítani?*

– Bármennyire is a performance lett az otthonom, és ez lesz majd az én műfajom, mégis a fotográfiát választottam, ezt szeretném tanulni az egyetemen. Mindkettő fontos a számomra. Az interjú előtt írtam egy levélben, hogy mindkét módra szükségem van ahhoz, hogy kifejezzem magam. Másmilyen lehetőségeket kínálnak fel, és az írás, a fotó, a performance, a színház, az installációk adnak lehetőséget

arra, hogy megvalósítsam a céljaimat. Egyre sokszínűbben tudom megcsinálni a terveimet. Így a kiállítótér vizuálisan is varázslatos tud lenni.

– *Mi az a másik út, amit a fotográfia megnyit a számodra? Milyen lehetőséget látsz benne?*

– A performance egy direkt kommunikáció a közönséggel az adott pillanatban. A fotó egy örökké megmaradó dolog, amit fel lehet rakni a falakra, ami ott van az interneten, állandóan megnézheted, egy pillanatot rögzít. Pontosan nem tudom megmondani, hogy mi az, amit fotóban akarok kifejezni, mert sok minden menne a performance által is, de valami legbelül azt súgja, hogy fotóban, a fotográfia elemeivel kell megjelenítenem.